

Valerica CELMARE (coord.)*
Victor PĂDURARU⁺

PERSPECTIVE DE ÎNȚELEGERE A ADOPTIEI

Abstract

Perspectives of understanding of adoption

Adoption is a measure of protection that meets the child separately from biological parents, giving it the opportunity to grow and develop into a permanent family. Although it is a noble protective measure, adoption involves a number of specific problems that need to be addressed with delicacy to ensure its success. In this study, the author presents the specific adoption issues from the perspective of all adoptive participants, namely adoptive parents, adopters, biological parents and specialists who are instrumental in adoptions.

Keywords: adoption, attachment, abandon, adopter, adopted child, biological parents, adoption specialists

Adopția este un proces complex care poate fi înțeles diferit în cadrul societății. În timp ce unii o văd ca pe ceva natural, alții preferă să nu discute pe tema dată. La adopție iau parte părinții biologici, părinții adoptivi, copilul ce urmează a fi adoptat, instituții de stat, specialiști în domeniul adopției etc. Astfel este evidentă o diversificare a opiniei în ceea ce privește adopția. Dacă pentru o familie fără copii este o oportunitate de a crește un copil și pentru copilul lipsit de o familie este o posibilitate de a avea o familie, pentru părinții biologici lucrurile nu par la fel de pozitive. Uneori, părinții biologici lipsiți de drepturi asupra copilului din unele motive prevăzute de lege, nu sunt de acord cu o astfel de decizie, apărând ca urmare unele conflicte în urma cărora are de suferit copilul. Chiar și unii membri ai societății se manifestă agresiv în privința adopției și declară deschis că nu ar fi de acord să adopte un copil chiar dacă situația lor materială permite acest lucru. Motivul unei astfel de reacții este pe cât de evidentă pe atât de stranie, ei se simt stânjeniți de reacția aceleiași societăți.

Treptat, perspectiva de înțelegere a adopției a suferit unele schimbări grație unei intervenții mai active a statului și a surselor mass-

---

* Lector univ. dr., Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

⁺ Student, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

media prin intermediul cărora sunt publicate și aduse la cunoștința societății unele cazuri de adopție reușite, interviuri cu părinții adoptivi cât și poze/video ale copiilor înaintați spre adopție. Totuși, dorința majorității cuplurilor de a avea un copil pe cale biologică, indiferent de metoda conceperii lui, rămâne obstacolul major în calea adopției. Această dorință este una firească și deci nu-i putem condamna pe aceștia, adopția este un act benevol și solemn având drept punct de start doar inițiativa celui ce vrea să adopte.

Perspectiva adoptatului

Pentru copiii orfani, adopția este șansa de a beneficia de căldura și grija părintească de care nu au avut parte în familia lor biologică sau de care au fost lipsiți chiar de la naștere. Astfel, ei pot fi împărțiți în două categorii distincte :

1. Copiii cu vârsta între 0 și 4 ani – la această vârstă, copii nu pot încă înțelege clar ce este adopția, cum au apărut pe lume și nu sesizează clar lipsa unei familii, totul părând firesc. Copiii adoptați din această categorie au șansa cea mai mare de a se integra în noua familie, grație faptului că nu au încă un caracter bine conturat, ei fiind preferați de familiile ce se decid să adopte. Părinții adoptivi preferă să țină în taină proveniența copilului odată cu înaintarea lui în vârstă, pentru a nu-l traumatiza.
2. Copiii cu vârsta între 4 și 18 ani – de regulă, acești copii sunt conștienți de faptul că sunt orfani, înțeleg ce este adopția, cine sunt părinții lor biologici și alte lucruri, în funcție de gradul de maturitate și de vârstă. Copiii din această categorie întâlnesc, adesea, dificultăți în noua familie și le este greu să se adapteze la noile reguli și în familia adoptivă.

Cu toate că există anumite probleme și diferențe dintre un copil aflat în cadrul familiei sale biologice și cel adoptat, aceste diferențe nu sunt semnificative din punct de vedere comportamental și psihologic (Gleitman și Savaya, pp. 758-776). De felul în care va decurge dezvoltarea copilului adoptat în familia lui nouă răspund următorii factori:

1. Vârsta la care copilul este adoptat (Muntean, 2011, pp. 54-60,) de noua sa familie.
2. Experiențele sale înainte de abandon cât și înainte de adopția (Muntean, 2013, p. 165) acestuia.
3. Factorii genetici (Muntean, 2013, p. 165).

Pentru copilul adoptat târziu, pierderea familiei sale biologice este traumatizantă și poate stresa copilul. Chiar și copiii adoptați de la naștere se pot confrunta cu un astfel de stres în cazul când sunt puși față în față cu

ideea că au fost adoptați. Copiii dați spre adopție suferă din cauza pierderii părinților biologici fie că i-au cunoscut sau nu. Ei sunt lipsiți din start de originea și continuitatea genealogică. Aceștia se pot confrunta cu un sentiment de neîncredere și instabilitate, crezând că dacă au fost cândva părăsiți de părinții lor biologici este posibil ca faptul dat să se repete și cu familia lor adoptivă. Pentru copiii aflați la o vârstă fragedă, aceste probleme nu sunt sesizate și deci nu au un caracter traumatizant.

În cazul în care copilul manifestă încă un atașament puternic față de părinții săi biologici, acesta are o părere negativă față de procesul de adopție și față de familia adoptivă care, la rândul ei, întâmpină mari dificultăți în apropierea de copil. Adesea, copiii din categoria dată au un comportament agresiv, manifestă hiperactivitate, ieșiri explozive, probleme la învățare și consum de substanțe nocive. Indiferent de aceste aspecte negative, adopția rămâne metoda cea mai bună de protecție a copilului, copiii adoptați dezvoltându-se mai bine decât cei din centrele de plasament, fapt demonstrat și de unele studii comparative (Greene, Kelly *et al.*).

Adesea, experiențele neplăcute prin care trec unii copii înaintea adopției, atât în cadrul familiei biologice, cât și în cadrul instituției de plasament lasă răni adânci în conștiința lui, fapt ce duce la traume psihice și comportament delinvent. În acest caz, cel mai bun remediu este căldura și iubirea unei familii adoptive care să-i readucă încrederea în cei ce-l înconjoară și să-i creeze o atmosferă de siguranță. Adopția este o șansă pentru copil de a-și vindeca rănilor și de a-și umple golul din suflet. În cazul în care copilul vine dintr-un mediu dificil și a trăit în sărăcie și în conflicte repetate cu membrii familiei, acesta este încântat de familia sa adoptivă care îi poate oferi mult mai multe și se comportă cu el în modul dorit.

Mai devreme sau mai târziu, vine perioada când copilul lipsit de familie conștientizează necesitatea unor părinți și condiții de dezvoltare prielnice. În cadrul instituțiilor de plasament, acestora le este adus la cunoștință în mod repetat importanța încadrării lor într-o familie și le este explicat faptul că adopția este unica cale de a atinge acest scop. De regulă, copiii orfani așteaptă cu nerăbdare apariția unei posibile familii și se atașează foarte ușor de aceasta văzând-o drept o oportunitate, o salvare din impas. În noua familie, copilului îi sunt asigurate condițiile necesare de dezvoltare și au șansa de a se restabili fizic și psihic după experiențele neplăcute din trecut. Dacă e să generalizăm, în majoritatea cazurilor copiii sunt nerăbdători de a dobândi o nouă familie care să-i iubească. Totuși sunt întâlnite și cazuri când copilul preferă să se întoarcă la familia sa biologică, indiferent de condițiile în care se află aceasta. Faptul poate fi explicat de atașamentul manifestat pentru părinții biologici. Astfel, din moment ce

copilul nu este încă la vârsta să decidă singur cu privire la soarta lui, conform principiului interesului superior al copilului, acesta este transferat în unul dintre centrele de plasament. Astfel de copii întâlnesc mari dificultăți în relațiile lor cu noua familie, deja depinde doar de adoptatori dacă adopția va prezenta un succes sau un eșec.

Atunci când copilul a fost adoptat la o vârstă la care percepe faptul că familia în care crește nu este familia lui biologică, nu se mai pune problema traumei la copil. Dacă e să vorbim despre cei adoptați la o vârstă fragedă, apare problema de a găsi modul corect de a-i spune acestuia despre faptul că a fost adoptat. Este foarte greu pentru un copil, chiar și matur, să afle despre faptul că a fost cândva despărțit de familia sa biologică. În prima fază ei refuză să creadă că sunt adoptați și preferă să considere această informație drept o eroare sau minciună. Odată ce sesizează veridicitatea faptului, aceștia se pot manifesta agresiv față de familia adoptivă pentru păstrarea în taină a acestui adevăr și pot cere să li se ofere date despre familia sa de origine. Ține de datoria familiei adoptive să găsească metoda cea mai potrivită de a-i explica adoptatului toate nuanțele și motivele de a ține totul în taină.

Cele mai mari probleme cu care se confruntă atât copiii adoptați cât și părinții lor adoptivi sunt schimbările prin care trec cei dintâi în timpul adolescenței. Până la acest moment, părinții l-au protejat pe copil de confruntările cu cei din afara familiei, societatea. Însă vine momentul când copilul simte nevoia de a avea prieteni, de a intra în grupuri și dezvoltă propriile sale interese. În acest moment el se poate simți marginalizat dat fiind faptul că face parte dintr-o altă categorie defavorizată față de ceilalți copii crescuți alături de părinții biologici. El caută căi prin care să se exprime și să se impună, adesea căutând drept model pe părinții săi. Aceasta este perioada când copilul conștientizează că este dorit și iubit de familia adoptivă dar a mai avut o familie de care a fost separat și deci nu a fost dorit de aceasta. El a câștigat o familie adoptivă, însă a și pierdut una anterior (Triseliotis, Shireman și Hundleby, 1997).

Ajungem la concluzia că, pentru copilul adoptat, faptul dat este adesea unul rușinos pe care evită să-l afișeze și preferă în schimb să fie perceput ca copilul biologic al familiei sale. Statutul de copil adoptat ar crea o breșă între acesta și ceilalți copii cu care intră în contact, motiv pentru care preferă să țină în taină. Faptul dat nu înseamnă neapărat și dispariția problemei, el fiind preocupat de motivele pentru care a fost abandonat de părinții săi biologici. Astfel, acesta poate ajunge involuntar la ideea că nu l-au iubit și nu a fost dorit de aceștia. Din acest motiv, copilul devine stresat și inhibat în sine. Ține de datoria familiei sale adoptive să îi ofere toată iubirea și sprijinul lor în scopul depășirii situației create. La fel de

importantă este depistarea problemei date la timp. În perioada adolescenței copilul este expus foarte mult influenței din afară și de regulă se îndepărtează de părinții săi, fie adoptivi sau biologici.

Perspectiva adoptatorului

Ține de dorința fiecărui membru al societății de a fi părinte sau nu, este o alegere societală (Lengsfelder, 2011, pp. 433-448) și deci nu poate fi impusă de stat. Statul intervine însă în momentul în care rolul de părinte este atribuit prin adopție. Pe seama adopției pot fi acoperite interesele atât ale copilului orfan și ale părinților adoptivi, cât și cele statale, rezolvându-se un șir de probleme ale (Muntean, 2013, p. 165):

1. Copilului – acesta are nevoie de condiții favorabile creșterii și dezvoltării sale fizice și psihice. Familia adoptivă este în stare să-i asigure toate necesitățile și să-i ofere toată grija și iubirea de care a fost lipsit cândva.
2. Familiei adoptive - aceasta recurge la adopție în cazul în care simte nevoia de a crește și educa un copil orfan. Fie că familia dată nu poate avea copii proprii pe cale biologică, fie că vede adopția ca un act solemn, ea trebuie mai întâi să demonstreze putința de a crește un copil și de a-i oferi toate cele necesare. Astfel, prin adopție, este asigurată nevoia unui cuplu sau persoane de a crește, educa și de a fi părinte.
3. Familiei biologice – fiind incapabilă să-și asume responsabilitatea de a crește un copil, familia biologică îl poate încredința unei alte familii în care va avea parte de toate cele necesare.
4. Comunității – fiecare copil abandonat reprezintă neputința societății de a crește și educa o nouă generație.
5. Instituțiilor cu atribuții în domeniul adopției – adopția reprezintă îndeplinirea interesului superior al copilului și deci triumful celor responsabili de acești copii.
6. Statului – statul este responsabil să întreprindă măsuri în scopul asigurării bunăstării fiecărui cetățean.

Astfel, toate părțile menționate mai sus au probleme ce sunt rezolvate printr-o soluție comună care este adopția. Totuși, o primă importanță în procesul dat îi revine familiei adoptive, anume de ea depinde dacă adopția va avea loc cu succes și se va asista la formarea unei noi familii rezistente în timp. De aceea spunem că anume familiei adoptive îi revine rolul primar în cadrul adopției și respectiv creșterii și dezvoltării copilului (Sheridan, Eagle și Dowd, 2004, pp. 165-179). Deși ea are aproximativ aceleași atribuții ca și familia biologică, este expusă la un stres suplimentar, având pe lângă atribuția de a-l crește pe copil și cea de a-i

vindeca rănilor de pe urma experiențelor neplăcute din trecut. Nu este ușor pentru un cuplu de a se decide să adopte un copil. Ea trece prin conștientizarea neputinței de a da naștere unui copil pe cale biologică, va trebui să conștientizeze și să facă față la includerea lor la o categorie aparte a societății¹. Adesea, stresul cauzat de infertilitate creează o stare de tulburare care are un caracter nociv asupra reușitei procesului de adopție (Miall, 1987, pp. 34-39).

Odată cu depășirea stresului cauzat de neputința conceperii unui copil propriu, infertilitatea devine motivația principală a unei familii de a adopta un copil. În favoarea acestei afirmații vine un studiu întreprins în 2011 în România pe un eșantion de 338 părinți adoptivi (Buzducea și Lazăr, 2011, pp. 18-19). Astfel, putem urmări motivația ce i-a determinat pe părinții adoptivi să adopte un copil orfan:

1. Infertilitatea - 41,4% au trasat infertilitatea ca motivul de bază pentru a adopta un copil, aceasta fiind motivația cu cel mai mare procentaj.
2. Din dorința de a ajuta un copil - 4,1% s-au pronunțat în favoarea adopției ca metodă de a ajuta un copil. Trebuie să menționăm că procentajul dat este unul relativ mic. De aici putem concluziona că adopția are loc în majoritatea cazurilor din conștientizarea neputinței de a avea un copil propriu și mai puțin din dorința de încuviințare a acestui act solemn în scopul ajutorării unui copil lipsit de familie.
3. Pentru că sunt rude - 4,1% sunt motivați de relațiile de rudenie și dorința de a ține aproape copilul cu care au legătură de sânge.
4. Pentru că s-au atașat de copil - 10,9% din părinții adoptivi au convenit asupra unei adopții în urma atașării față de acesta, el aflându-se în plasament în familia dată. Putem deci presupune că în cazul intervenției statului cu unele beneficii pentru familiile de asistenți maternali ar fi posibilă o sporire a numărului de copii adoptați.
5. Nu precizează motivația - 1,5% preferă să nu divulge motivul pentru care au hotărât să întemeieze o familie prin intermediul adopției.
6. Alte motive - 37,9% au alte motive medicale sau de natură umană ca motivație pentru încuviințarea adopției.

După cum putem observa în studiul dat, infertilitatea este motivația principală a unei familii de a deveni părinți adoptatori. Uneori, perioada acceptării diagnozei de infertilitate este foarte greu acceptată de cupluri. În

---

¹ În cadrul societății încă se mai fac distincții dintre familiile cu un copil adoptat și cele naturale/biologice.

prima fază ei sunt șocați și umpluți de disperare care poate duce fie la depresie, fie la conștientizarea adevărului și căutarea unei soluții. Adopția vine ca soluția ideală în acest scop. Dorința lor este ca copilul să posede trăsături comune cu cei dintâi, mai cu seamă în cazurile când adoptatorii preferă să țină în taină proveniența copilului. Pentru evitarea confruntării atitudinii neplăcute din partea societății ei consideră copilul adoptat ca fiind rudă de sânge și evită respectiv discuțiile pe o astfel de temă. În comunitățile rurale unde toți se cunosc între ei, respingerea din partea comunității are loc într-un mod mai violent, familiile adoptive fiind desconsiderate. Anume, o astfel de reacție din partea comunității a și promovat secretul adopției atât față de copil cât și față de întreaga comunitate. Sunt cazuri când părinții adoptivi se văd nevoiți să se mute în altă regiune pentru a scăpa de critica și reacția neplăcută a celor din jur. Putem trasa două raționamente de existență a secretului adopției:

1. Apărarea părintelui și a imaginii acestuia în ochii comunității și a copilului.
2. Apărarea copilului în fața comunității.

Așteptările acestora față de copilul pe care urmează să-l adopte sunt adesea asemănătoare cu cele ale unei familii biologice. Există desigur și factorii de risc care pot pune în pericol succesul adopției. Rolul profesioniștilor în domeniul adopției este de a-i ajuta pe aceștia să conștientizeze posibilitatea unor astfel de riscuri și să le arate căile de soluționare posibile. Pot fi trasate trei tipuri de factori de risc:

1. Istoria și anumite predispoziții genetice ale familiei biologice.
2. Riscurile prenatale precum nașterea prematură, expunerea la substanțe nocive, viruși, boli.
3. Riscuri apărute în perioada ulterioară adopției: abuz fizic sau chiar sexual, plasamentul în mai multe centre de plasament, neglijaarea etc.

Riscurile date au adesea tendința de a duce la un set de probleme și schimbări de comportament la copiii adoptați. Copilul poate avea tendința de a pleca cu primul venit, fără nici o selecție a persoanei cu care intră în contact. Acest fenomen poate influența negativ dezvoltarea copilului expunându-l la riscul de abuz, dar și împiedică crearea unui atașament sănătos față de părintele adoptiv. Acesta la rândul său poate deveni frustrat față de ușurința cu care copilul acceptă să interacționeze cu alții fără a face o distincție clară între un străin și un părinte. Faptul dat reprezintă un pericol fizic și mental ce necesită o soluționare imediată. Odată cu scăderea gradului de satisfacție a părintelui adoptiv față de adopție, apar și noi probleme comportamentale observate la copilul adoptat, astfel apare starea de stres și tensiune în familie care nu face nimic altceva decât să agraveze

lucrurile. În același timp, atunci când familia adoptivă a visat foarte mult la apariția unui copil, este tolerat comportamentul provocator al copilului și relațiile sunt mai sănătoase, mai ales atunci când ei constată îmbunătățiri în comportamentul acestuia (Castle, Groothues, Beckett, *et al.*, 2009, pp. 522-531). Factorii cheie în reușita adopției sunt căldura și abilitatea de a reflecta asupra greșelilor, venite din partea părinților adoptivi. În cazul când adopția are loc din dorința de a ajuta un copil în nevoia lui de a avea o familie, părinții adoptivi pot rămâne dezamăgiți odată ce conștientizează că nu au fost de ajutor, fiind incapabili să-i astupe golul din inima copilului.

Atunci când vine vorba de așteptările părinților adoptivi, aceștia trebuie să țină cont de faptul că există doi factori capabili să influențeze dezvoltarea și comportamentul copilului (Collins, Maccoby *et al.*, 2000, pp. 218-232):

1. Ereditatea lui - copilul are un șir de trăsături căpătate pe cale genetică de la părinții biologici.
2. Grupurile de prieteni - copilul va interacționa cu alți copii, va avea prieteni care pot influența comportamentul acestuia.

Totuși, mediul de creștere creat de părinții adoptivi are posibilitatea de a influența atât evoluția trăsăturilor ereditare cât și alegerea celor cu care să intre în contact copilul. Indiferent de starea dificilă a copilului ulterioară adopției, părinții adoptivi sunt capabili să țină situația sub control. Călea optimă spre întemeierea unei familii fericite este asigurarea copilului cu toate cele necesare dezvoltării sale fizice și psihice, iubirea și tolerarea comportamentului provocator al copilului în pas cu o educație corectă asupra a ce e bine și ce e rău. Părintele adoptiv trebuie să se comporte cu copilul adoptat ca și cum ar fi părintele biologic. Trebuie excluse gândurile privind corectitudinea alegerii și posibilitatea restituirii copilului în centrul de plasament.

Unica atitudine corectă a unui cuplu lipsit de puțința de a avea copii este de a privi adopția ca pe unica soluție corectă și posibilă capabilă să acopere un set de probleme. Această idee se referă nu numai la categoria dată de persoane, adoptator poate fi orice persoană capabilă să ofere cele necesare unui copil cu condiția că întrunește prevederile legale prezente în legislație și condițiile înaintate de organele competente în domeniul adopției.

Perspectiva părinților biologici

Anterior adopției, copilul trece printr-un abandon, el este internat în centrele de protecție a copilului, abandonat în centrele de maternitate sau preluat de organele competente care au sesizat neputința părinților biologici de a crește acest copil. În general, abandonul copilului este

considerat o crimă în conștiința societății. Totuși, ar trebui să atragem atenția asupra faptului că uneori mamele părăsesc copiii nu din proprie inițiativă, ci din simplu motiv că nu sunt în stare să-i întrețină. Ține de datoria statului să creeze mecanisme care să vină în ajutorul acestor mame aflate în dificultate, mecanisme care să prevină abandonul. În unele țări mamele au oportunitatea de a opta pentru abandonul copilului, lucru permis în cazul în care mama este ferm convinsă că nu dorește să crească acest copil. Partea pozitivă care poate fi extrasă de aici este că apare posibilitatea de a cunoaște trăirile și motivele mamei ce-și abandonează copilul și se înlătură în același timp toate urmările neplăcute pe viitor. În acest mod, cu timpul, a fost posibilă o cercetare privind experiența abandonului copilului așa cum este ea trăită de părinții care abandonează. Cercetarea dată (Rosenberg, 1992) aduce la cunoștință cinci etape distincte:

1. Părinții/mamele iau decizia de a-și abandona copilul care urmează să se nască – decizia dată este luată într-o perioadă mare de timp. Pe măsură ce se apropie ziua nașterii presiunea se intensifică, iată de ce este important ca părinții și alte persoane importante în viața viitoareii mame să se pronunțe pentru păstrarea copilului. Un rol primordial în luarea unei decizii pentru abandon este părerea celor din jur despre copilul ce are să se nască.
2. Pregătirea pentru abandonul copilului în vederea adopției – după ce decizia a fost luată, urmează ca mama/părinții să decidă cui să încredințeze copilul și modul în care vor ține legătura. Este frecventă trecerea într-o stare de depresie, mama conștientizând că va trebui să se despartă de copilul cu care a fost în contact timp de nouă luni. Adesea părinții preferă să se consoleze cu gândul că copilului îi va fi mult mai bine cu o altă familie după adopție.
3. Abandonul copilului în favoarea adopției – etapa dată începe cu realizarea pierderii copilului și uneori oscilarea spre dorința de a-l întoarce. Urmează un sentiment de vinovăție față de copil, chiar și în cazul în care mama conștientizează faptul că a făcut-o pentru binele lui. Adesea mamele, după abandon, caută printre alți copii în speranța de a-l vedea pe al lor, dorința acutizându-se în timp. Apare o stare de furie față de toată lumea și față de decizia luată care îi urmărește pe tot parcursul vieții. Urmează sentimentul pierderii de sine, copilul fiind considerat ca o bucată din propriul trup și suflet de care a fost despărțită. Abandonul, cu o probabilitate înaltă, poate trece mai apoi în singurătatea și inhibarea în sine a mamei.
4. Stadiul postabandon – cu toate că abandonul urma să fie o soluție a redobândirii vieții de mai devreme, lucrurile nu mai pot reveni la normal. Mamele întâmpină o mare dificultate, ba chiar neputință de

a se întoarce la vechea viață. Faptul abandonului îi bântuie pe ambii părinți care în relațiile lor cu viitorii copii se comportă exagerat de protectiv, în scopul de a suplini ceea ce nu au oferit copilului abandonat.

5. Viața de mai târziu - părinții evită să vorbească pe tema abandonului. La bătrânețe își pot căuta copilul pentru a le cere sprijinul, iertare sau chiar pentru a le da explicații privind motivul abandonului.

Doar înțelegând motivul pentru care părinții iau decizia de a abandona copilul în favoarea adopției am putea schimba și atitudinea comunității față de decizia lor, scăzând din presiunea exercitată asupra cuplului. Aceasta ar permite evitarea situațiilor de abandon sau cel puțin ar asigura revenirea la o viață normală atât a părinților cât și a copilului abandonat, prin intermediul adopției. Părinții biologici ar trebui să fie conștienți de toate opțiunile posibile în cazul abandonului. Ei trebuie să fie la curent cu faptul că există diverse modalități prin care poate fi realizată adopția după abandon. Astfel, pot fi trasate trei variații de adopție (Muntean, 2013, p. 113):

1. Închisă - este cazul când părinții biologici, cei adoptivi și copilul nu au contacte între ei, nici înainte de încuviințarea adopției și nici după. Acesta este modul tradițional preferat de cuplurile ce vor să adopte un copil la o vârstă fragedă, fără a-l pune la curent pe viitor cu faptul dat.
2. Deschisă - este cazul când părinții biologici, cei adoptivi și copilul întrețin relații permanente și comunică între ei.
3. Semi-deschisă - în acest caz, există o singură întâlnire în urma căreia se stabilește modul în care familia biologică va primi regulat poze, scrisori și alte informații privind starea în care se află copilul și date despre dezvoltarea lui. Relația dată are loc doar între părinții adoptivi și cei biologici, copilul nefiind implicat.

Trebuie menționat faptul că adopția deschisă nu reprezintă creșterea în comun a unui copil de către două familii. Cu toate că familia biologică întreține relații cu adoptatorii și cu copilul, ea nu are nici un drept și responsabilitate față de acesta. Relația cu părinții biologici poate lua sfârșit în orice moment, la dorința părinților biologici, fără nici un fel de repercusiuni legale. Comunicarea cu părinții biologici are loc doar atunci când faptul dat nu vine în contradicție cu interesul superior al copilului.

Pierderea este adesea foarte dureroasă pentru părinții biologici care și-au dat copilul pentru adopție, dar ei nu conștientizează acest fapt, de regulă, sau preferă să nege orice atașament față de copil. Felul în care societatea privește mamele care decid să-și abandoneze copilul este nociv și

pune în pericol modul în care va decurge adopția și respectiv întregul viitor al copilului. O atitudine de înțelegere a faptului că nu fiecare om poate fi neapărat și părinte poate sta la baza unei evoluții în domeniul protecției copilului și a celei mai reușite forme a acesteia cu numele de adopție. Între timp, adopția rămâne cel puțin un garant pentru părinții biologici ce abandonează, că acel copil al lor va beneficia de un mediu favorabil dezvoltării, căldură și iubire din partea familiei.

Perspectiva specialiștilor

Atunci când vine vorba de adopție luăm în considerație triada: părinte biologic – părinte adoptiv – copil. Unii (Brodzinsky și Palacios, 2010, pp. 270-284) vorbesc de necesitatea includerii specialiștilor în acest lanț. Specialiștii în domeniul adopției sunt de neînlocuit când vine vorba de susținerea și orientarea procesului adoptiv în favoarea copilului și a intereselor acestuia. Putem evidenția un șir de scopuri și funcții exercitate de specialiștii în domeniu (Muntean, 2013, p. 351):

1. Urmăresc scopul de a asigura fiecare copil cu o familie în care să crească și să se dezvolte de la o vârstă cât mai timpurie.
2. Cooperează cu părinții adoptivi și se asigură ca aceștia să fie sănătoși, bine echilibrați și instruiți în ceea ce privește relația cu un copil adoptat.
3. Se află mereu în sprijinul părinților, începând din momentul evaluării acestora până în momentul monitorizării familiei în perioada postadoptivă.
4. Caută cele mai optime și reușite metode și instrumente de evaluare în vederea procesului de adopție.
5. Recurge la diverse cărți și reviste de specialitate, cât și la întâlniri cu alți specialiști în scopul unei bune instruirii a viitorilor părinți.
6. Specialistul monitorizează, supervizează și recurge la diverse metode pentru a garanta includerea copilului într-o familie demnă pentru scopul dat.

Specialistul în domeniul adopției trebuie să fie bine instruit și mereu gata să observe schimbările nocive sau benefice în relația părinților adoptivi cu copilul. Bazându-se pe urmărirea interesului superior al copilului, el trebuie să întreprindă toate cele posibile pentru a se asigura de compatibilitatea celor două părți.

În *Attachment theory and research* (Main, Hesse și Hesse, 2011, pp. 426-463), putem urmări câteva principii în munca specialiștilor în domeniul adopției. Unul dintre aceste principii este servirea interesului superior al copilului prin ducerea investigațiilor privind viitorii părinți dincolo de aparențe. Specialistul trebuie să țină cont de faptul că oamenii se comportă

diferit în diferite circumstanțe, iată de ce el nu trebuie să se orienteze doar după prima impresie căpătată în urma întâlnirii cu viitorii părinți. Tot de el ține și medierea conflictelor posibile între părinții adoptivi, fără judecarea sau acordarea dreptății doar unuia dintre cei doi. O atenție specială trebuie acordată părinților ce doresc să adopte în urma pierderii propriului copil. Este nevoie de terapie în timp și suport din partea specialiștilor în domeniu pentru ca adopția să nu fie văzută ca o simplă înlocuire a pierderii acestora. Ei au angajamentul de a descoperi acest fapt și de a lucra cu părinții în scopul finalizării doliului pentru pierderea lor pentru a putea adopta un alt copil ce nu are nimic în comun cu cel pe care l-au pierdut.

În munca specialiștilor adesea pot apărea diverse probleme și riscuri sub forma epuizării profesionale. Primele indicii care ne pot da de știre despre o astfel de epuizare sunt: simplificarea lucrurilor, identificarea doar cu una din părțile adopției, manifestări de tip nevrotic, limitarea la lucrul de birou, explozii emoționale și tulburări de somn. În scopul prevenirii unor astfel de epuizări profesionale și a prevenirii urmărilor nedorite, există câteva măsuri de protecție a specialiștilor în domeniul adopțiilor (Muntean, 2013, p. 388):

1. Supervizarea – pentru protejarea celor ce lucrează și se implică direct în procesul de adopție, ei trebuie să fie monitorizați în permanență de alți specialiști din afară. Supervizarea specialiștilor din domeniul adopției garantează o înaltă calitate a muncii lor și respectiv a serviciilor oferite copilului aflat în dificultate. Tot ea este și cea mai eficientă modalitate de formare profesională continuă a specialistului în adopție.
2. Munca în echipă – reprezintă o șansă sporită în luarea unor decizii corecte prin consultarea cu alți specialiști și tratarea unor probleme din mai multe puncte de vedere. Faptul dat este posibil doar în cazul formării unei echipe bune și competente în domeniu, în caz contrar, întregul proces poate doar să se îngreuneze. Beneficiul major oferit de munca în echipă este acela că fiecare membru al grupului este valorizat, îndrumat și susținut de restul grupului, faptul dat fiind benefic pentru întregul grup de specialiști și pentru cazul de adopție cu care s-au confruntat.
3. Formarea continuă – este încă o modalitate de prevenire a epuizării profesionale. Specialistul trebuie să posede informații, cunoștințe și deprinderi profesionale corecte pe care să le dezvolte și să le perfecționeze în permanență. De asemenea, el nu trebuie să dezvolte deprinderea de a raporta cazul de care se ocupă la alte cazuri în care a fost implicat cândva. Fiecare caz de adopție este inedit și deci necesită o tratare diferită de alte cazuri.

De specialiștii în adopție depinde în mare parte succesul întregului proces. Ei sunt responsabili pentru formarea viitorilor părinți și pentru îndeplinirea interesului superior al copilului de a avea parte de acești părinți. Tot ei vin în ajutor atunci când familia întâmpină unele dificultăți sau copilul este agresat de către aceștia și nu numai. Astfel, putem constata faptul că specialiștii în domeniul adopției au un rol vital, ei urmând doar interesul superior al copilului și nu o simplă atașare a acestuia, la prima cerere a unei familii dornice să adopte.

BIBLIOGRAFIE

- Brodzinsky David; Jesus Palacios, „Review: Adoption research: Trends, topics, outcomes”, *International Journal of Behavioral Development*, 2010, nr. 34.
- Buzducea Doru și Florin Lazăr, *Profilul părinților adoptivi din România și adopția copiilor greu adoptabili*, Raport de cercetare, UNICEF, Oficiul Român de Adopții, București, 2011.
- Castle, Jenny; Christine, Groothues; Celia, Becket *et. al.*, „Parents’ evaluation of adoption success: A follow-up study of intercountry and domestic adoptions”, *American Journal of Orthopsychiatry*, 2009, vol. 79, nr. 4.
- Collins, Andrew; Eleanor Maccoby; Laurence Steinberg *et. al.*, „Contemporary research on parenting: The case for nature and nurture”, *American Psychologist*, 2000, vol. 55, nr. 2.
- Gleitman, Ilana; Riki Savaya, „Adjustment of adolescent adoptees : The role of age of adoption and exposure to pre-adoption stressors”, *Children and Youth Service Review*, 2011, nr. 33.
- Miall, Charlene, „The Stigma of Adoptive Parent Status: Perceptions of Community Attitudes Toward Adoption and the Experience of Informal Social Sanctioning”, *Family Relations*, vol. 36, nr. 1, 1987.
- Muntean, Ana, *Adopția și atașamentul copiilor separați de părinții biologici*, Polirom, Iași, 2013.
- Rosenberg, Elinor, *The Adoption Life Cycle: The Children and Their Families Through the Years*, New York, The Free Press, 1992.
- Sheridan, Sheridan; John, Eagle și Shanno, Dowd, „Families as Contexts for Children’s Adaptation”, in Kenneth Goldstein și Robert Brooks, *Handbook of resiliency in children*, Kluwer/ Plenum Press, New York, 2004.
- Triseliotis, John; Joan, Shireman și Marion, Hundleby, *Adoption: Theory, Policy and Practice*, Cassell, Londra, 1997.

REFERINȚE ELECTRONICE

- Lengsfelder, Savannah, „Who is a ‘Suitable’ Adoptive Parent”, *Harvard Law & Policy Review*, vol. 5, 2011, <https://pdfs.semanticscholar.org> (15 mai 2017).
- Main, Mary; Erik Hesse și Siegfried Hesse, „Attachment theory and research: overview with suggested applications to child custody”, *Family Court Review*, 2011, vol. 39, nr. 3, <http://onlinelibrary.wiley.com> (22 mai 2017).
- Muntean, Ana, *Trauma of abandoned children and adoption as promoter of healing process*, 2011, nr. 30-31, <http://ac.els-cdn.com> (10 mai 2017).
- Sheila Greene, Sheila; Ruth, Kelly *et. al.*, *A Study of Intercountry Adoption Outcomes In Ireland*, www.adoptionboard.ie (15 mai 2017).